

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА
(назва , факультету)
КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ТОРГІВЛІ
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з навчально-виховної роботи

Віталій БОЯРЧУК
“ ” _____ 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БІЗНЕС-ПРОЦЕСИ
(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 076 “Підприємництво та торгівля”
(шифр і назва спеціальності)

Львів 2024

Робоча програма Бізнес-процеси для здобувачів вищої освіти ОС Магістр
(назва навчальної дисципліни)

спеціальності 076 Підприємництво та торгівля

Розробник: к.е.н., доцент Наталія МАРКОВИЧ
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри підприємництва та торгівлі

Протокол від “28” серпня 2024 р. №2

Завідувач кафедри підприємництва та торгівлі, д.е.н., професор

_____ (Юрій ГУБЕНІ)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено на засіданні методичної комісії (ради) факультету управління, економіки та права ЛНУП

Протокол від “29” серпня 2024 р. № 1

Голова методичної комісії к.е.н., доцент
_____ (Володимир КОВАЛІВ)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень

Освітній рівень: “Магістр”

Спеціальність: 076 Підприємництво та торгівля

Характеристика навчальної дисципліни:

Нормативна

Кількість кредитів: 3.

Загальна кількість годин : 90 год.

Вид контролю: залік

Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – 2

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 45,2

для заочної форми навчання – 12,5

Дисципліна «Бізнес-процеси» охоплює питання, які стосуються основ планування, організації та управління бізнес-процесами підприємства, а саме: складання структурно-логічних схем бізнес-процесів, освоєння методології, технології та засобів управління бізнес-процесами у статиці та динаміці з використанням сучасного програмного забезпечення.

Метою дисципліни є формування у студентів системи теоретичних знань, прикладних вмінь та навичок щодо використання принципів, методів й інструментів управління бізнес-процесами підприємства.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є: формування цілісного уявлення про сутність процесного підходу до управління підприємством, його особливості, а також категорійний апарат; набуття практичних навичок ідентифікації і моделювання бізнес-процесів підприємства; вивчення специфіки формування інформаційного супроводу проектів впровадження бізнес-процесів на підприємстві; засвоєння системи знань щодо вимірювання результатів виконання бізнес-процесів, їх аналізу та обґрунтування ключових концепцій постійного вдосконалення бізнес-процесів на практиці.

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність процесного підходу до управління підприємством

Основні виклики для сучасного бізнесу і недоліки функціонального управління.

Передумови і генезис формування функціонального підходу до управління. Особливості функціонального підходу. Еволюція організаційних структур управління. Основні виклики для сучасного бізнесу. Недоліки функціонального управління.

Ланцюжок створення цінності. Поняття ланцюжка створення цінності. Основні й допоміжні види діяльності. Місце підприємства у ланцюжку створення цінності. Ланцюжок постачання. Модель SCOR.

Сутність і складові бізнес-процесу. Види процесів. Поняття бізнес-процесу. Бізнес-процес як об'єкт управління. Складові бізнесу-процесу. Види процесів.

Процесний підхід до управління підприємством. Поняття процесного підходу до управління підприємством. Роль системи бізнес-процесів підприємства в забезпеченні досягнення його цілей. Доцільність впровадження процесного управління на підприємстві. Цілі і завдання управління бізнес-процесами. Цикл управління бізнес-процесами.

Тема 2. Моделювання бізнес-процесів підприємства

Ідентифікація бізнес-процесів підприємства. Ідентифікація бізнес-процесів підприємства. Способи опису бізнес-процесів. Види й складові моделей. Моделі «as-is» й «to-be». Структурний аналіз і проектування бізнес-процесів. Декомпозиція бізнес-процесів. Блок-схема бізнес-процесу. Карта взаємозв'язків.

Моделювання бізнес-процесів, види і складові моделей. Поняття та сутність CASE-технологій. Огляд методологій моделювання бізнес-процесів. Сімейство методологій IDEF. Методологія ARIS. Нотація моделювання бізнес-процесів BPMN. Workflow.

Використання референтних моделей бізнес-процесів. Найбільш розповсюджені референтні моделі бізнес процесів. джерела інформації про моделі процесів.

Тема 3. Симуляція бізнес-процесів

Поняття симуляції бізнес-процесів. Симуляція бізнес-процесу як інструмент його аналізу та оптимізації. Поведінка процесу. Синтаксична коректність. Семантика процесу. Семантична коректність процесу. Структурна стійкість процесу. Нестійка поведінка.

Види симуляції бізнес-процесів. Види симуляції процесів. Покрокова симуляція. Кількісна симуляція. Приклад проведення симуляції.

Організація проведення симуляції бізнес-процесів. Технологія проведення симуляції за допомогою методології BPMN. Висновки та пропозиції, які можуть бути зроблені за результатами симуляції. Оптимізація наявного бізнес-процесу за результатами проведеної симуляції.

Тема 4. Впровадження бізнес-процесів

Планування й організація заходів із впровадження процесного управління. Підходи до впровадження процесного управління на підприємстві. Організаційна структура управління підприємством за процесного підходу. Планування й організація заходів із впровадження бізнес-процесу. Команда з впровадження процесного управління.

Регламентация бизнес-процесів підприємства. Завдання регламентації бизнес-процесів. Структура регламенту бизнес-процесу. Шаблон регламенту бизнес-процесу.

Безперервний менеджмент процесів. Зміст і завдання безперервного менеджменту процесів. Етапи безперервного менеджменту процесів.

Тема 5. Вимірювання і аналіз бизнес-процесів підприємства

Оцінка стратегічної значущості бизнес-процесів. Критичні фактори успіху. Оцінка стратегічної значущості бизнес-процесів і пріоритетності їх вдосконалювання. Процедура вимірювання бизнес-процесів. Ключові показники діяльності (КРІ).

Сутність і архітектура збалансованої системи показників. Традиційна система управлінського контролю. Роль нематеріальних активів у забезпеченні успішності підприємства. Сутність збалансованої системи показників (ЗСП). Альтернативні підходи до збалансованої оцінки й управління діяльністю підприємства. Архітектура ЗСП. Етапи впровадження ЗСП. Переваги і недоліки, основні результати впровадження ЗСП. Критерії успішності впровадження ЗСП на підприємстві.

Ключові показники діяльності (КРІ) для вимірювання бизнес-процесів. Критерії й показники ефективності бизнес-процесів. Логіка встановлення КРІ для вимірювання бизнес-процесів.

Процедура аналізу бизнес-процесів. Процедура вимірювання бизнес-процесів. Аналіз бизнес-процесів. Інструменти аналізу бизнес-процесів.

Тема 6. Удосконалення бизнес-процесів підприємства.

Постійне вдосконалення бизнес-процесів. Основні підходи до вдосконалення бизнес-процесів підприємства. Постійне вдосконалення. Принципи якості Демінга. Цикл Шухарта – Демінга. Ключові концепції постійного вдосконалення бизнес-процесів. Концепція кайдзен, її переваги та недоліки. Методика «шість сигм».

«Проривне» вдосконалення бизнес-процесів. Сутність і відмінні риси «проривного» вдосконалення бизнес-процесів. Характеристика методів «проривного» вдосконалення бизнес-процесів.

Концепція реінжинірингу бизнес-процесів. Поняття реінжинірингу бизнес-процесів (РБП). Ознаки РБП. Основні цілі й методи бизнес-реінжинірингу. Базові принципи РБП. Задачі РБП на підприємстві. Послідовність процедури реінжинірингу. Підходи до проведення РБП. Типові результати, переваги і недоліки РБП.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с. р.		л	п	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Рік підготовки I Семестр I						Рік підготовки I Семестр I						
Тема 1. Сутність процесного підходу до управління підприємством	14	2	2	-	-	10	14	-	-	-	-	14
Тема 2. Моделювання бізнес-процесів підприємства	14	2	2	-	-	10	14	2	2	-	-	10
Тема 3. Симуляція бізнес-процесів	14	2	2	-	-	10	14	-	-	-	-	14
Тема 4. Впровадження бізнес-процесів	16	2	2	-	-	12	16	-	-	-	-	16
Тема 5. Вимірювання і аналіз бізнес-процесів підприємства	16	3	3	-	-	10	16	2	2	-	-	12
Тема 6. Удосконалення бізнес-процесів підприємства	16	3	3	-	-	10	16	-	2	-	-	14
Разом	90	14	14	-	-	62	90	4	6	-	-	80

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
1.	Сутність процесного підходу до управління підприємством	2	-
2.	Моделювання бізнес-процесів підприємства	2	2
3.	Симуляція бізнес-процесів	2	-
4.	Впровадження бізнес-процесів	2	-
5.	Вимірювання і аналіз бізнес-процесів підприємства	3	2
6.	Удосконалення бізнес-процесів підприємства.	3	2
	Разом	14	6

5. Методи навчання:

Вивчення дисципліни передбачає застосування наступних методів навчання:

1. Читання лекцій за допомогою мультимедійного проектора (демонстрація PowerPoint слайдів);
2. Залучення студентів до наукової роботи шляхом написання ними рефератів, наукових робіт, доповідей на конференції, презентацій наукових статей на засіданнях наукового студентського гуртка;
3. Використання у навчальному процесі Інтернет ресурсів як додаткових засобів при підготовці студентів до практичних занять, наукових робіт;
4. Розв'язування практичних та тестових завдань, які передбачені методичними рекомендаціями.

6. Методи контролю:

Оцінювання теоретичних знань та практичних навичок студентів протягом навчального семестру відбувається за результатами усних відповідей на семінарських і практичних заняттях, тестування, обговорення конкретних ситуацій, виконання практичних завдань, а також у процесі контролю самостійної роботи.

Робоча програма передбачає застосування трьох форм контролю знань студентів:

Поточний контроль. Студенти виконують навчальну програму з дисципліни як у аудиторії, так і самостійно: відповідають на тести за темами курсу, виконують практичні завдання, обговорюють конкретні ситуації, виконують завдання для самостійної роботи - кожне з них оцінюється за відповідними критеріями у балах.

Модульний контроль. За накопиченими результатами поточного контролю здійснюється модульний контроль.

Підсумковий контроль. Формою підсумкового контролю з курсу "Бізнес- процеси" є залік. Підсумкова оцінка розраховується за сумою накопичених балів модульного контролю.

7. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота (100 балів)					
T1	T2	T3	T4	T5	T6
15	15	15	15	20	20

T1, T2 ... T6 – теми змістових модулів.

8. Методичне забезпечення

Підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали практичних занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю; методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів, виконання індивідуальних завдань.

9. Рекомендована література

Базова

1. Данченко О.Б. Практичні аспекти реінжинірингу бізнес-процесів: Навч. посібник. К.: Університет економіки та права «КРОК», 2017. 238 с.
2. Інформаційні технології в бізнесі. Частина 1: Навч. посіб. / [Шевчук І.Б., Старух А.І., Васьків О.М. та ін.]; за заг. ред. І.Б. Шевчук. Львів: Видавництво ННВК «АТБ», 2020. 455 с.
3. Лепейко Т. І., Котлик А. В. Реінжиніринг бізнес-процесів : навч. посібн. у схемах і таблицях. Х.: Вид. ХНЕУ, 2009. 80 с.
4. Нетепчук В.В. Управління бізнес-процесами: Навч. посібник. Рівне: НУВГП, 2014. 158 с.
5. Томашевський О., Цегелик Г. Інформаційні технології та моделювання бізнес-процесів. Центр навчальної літератури, 2012. 304 с.

Допоміжна

1. Handbook of research on business process modeling / Ed. by Jorge Cardoso and Wil van der Aalst. Hershey PA, London : Information Science Reference, 2009. 607 (XXV) p.
2. Six Sigma + Lean Toolset: Executing Improvement Projects Successfully / Ed. by Stephan Lunau; Translated by Astrid Schmitz. Berlin : Springer-Verlag, 2008. 315 (VIII) p.
3. Smith R. F. Business Process Management and the Balanced Scorecard: Using Processes as Strategic Drivers / Ralph F. Smith. Hoboken, New Jersey : John Wiley & Sons, 2007. 228 (X) p.
4. Лепейко Т. І., Котлик А. В. Процесний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства : монографія. Харків : Вид. ХНЕУ, 2012. 316 с.
5. Пономаренко В. С., Мінухін С. В., Знахур С. В. Теорія та практика моделювання бізнес процесів : монографія. Х. : ХНЕУ, 2013. 243 с.
6. Типи бізнес-процесів та як обрати потрібний URL: <https://helpdesk.bitrix24.ua/open/5888493/>
7. Управління бізнес-процесами підприємства. Комплексний тренінг: навч. посіб./ П.Г. Банщикова та ін.; Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». К.: КНЕУ, 2010. 283с.

10. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
2. Нормативні акти України. URL: www.nau.kiev.ua
3. Законопроекти України. URL: <http://www.zakon.gov.ua>
4. ARIS community website. URL <http://www.ariscommunity.com>.
5. Business Process Model and Notation. URL : <http://www.bpmn.org>.
6. IDEF, Integration DEFinition methods. URL <http://www.idef.com>.
7. Management.Com.Ua. Інтернет-портал для управлінців. URL: <http://www.management.com.ua>.